

Hyvää Joulua

Saksmannien sukuseura 2020

Hyvät sukulaiset, mitä teille kuuluu? 2

Täällä Turun Varissuon maailmankylässä olen löytänyt tärkeäksi lauseeksi meille kaikille tutun kysymyksen ”Mitä sinulle kuuluu?” Vierauden tunne tuntemattomien kesken hellittää, kun aletaan tutustella, kysellä ja elää yhdessä.

Tänä merkillisenä koronavuonna on noussut mieliin monenlaisia hämmentäviä ja vaikeitakin kysymyksiä. Myös aikaisempien aikojen koettelemukset ovat kertautuneet ajatuksissamme.

Me, Saksanitkin muiden suomalaisten kanssa kannamme perimässämme sotien sekä nälkä- että murrosvuosien jättämiä jälkiä. Sisällissodan ajastakin on kulunut vasta sata vuotta. Omat isämme ja äitimme ovat taistelleet talvi- ja jatkosodassa. Monet yhteiselämän ongelmatkin selittyvät tätä taustaa vasten. Toisaalta elämä on aina kuitenkin jatkunut, joskus jopa raunioiden keskeltä. Uutta uskoa ja toivoa on löytynyt.

Kirjoitan tätä korona-ajan joulusanaa näin yhteistä taustahistoriaa pohtien. Mielessäni soivat talvisodan alla suomalaisia puhutelleet Uno Kailaan runon, nyt virren 584 sanat:

Siunaa ja varjele meitä, Korkein kädelläs..
Vaivoissa näytä meille kasvosi laupiaat.

Joulun alla juhlittava Väinö Linnakin katseli taivaalle, antaessaan romaani-trilogialleen nimen: Täällä pohjan tähden alla. Kannattaa kerrata koko runon sisältö.

Pielavetisenä minua puhuttelevat presidentti Urho Kekkosen Emilia-äidin lempivirren, adventtivorren 2 sanat:

Avaja porttis ovesi, käy Herraas vastaan nöyrästi,
kun itse taivaan kuningas sun tahtoo olla vierahas
Nyt olkoon kiitos Jeesuksen, kun saapuu luokse syntisen.

Näillä tunnoilla eläkäämme toisiamme muistaen niin
”seurustelukuntana” kuin kohtaloiden yhdistämänä
”kanssakuntanakin”.

Joulun valot auttavat kulkemaan pimeimmän ajan
läpi. Muistetaan koronaohjeet ja pidetään yhteyttä
niiden puitteissa.

Armorikasta joulujuhlaa.

Jarmo Saksman

Voitetaan koronan yhdessä, toivoa on! 3

Kukapa meistä olisi arvannut pienen näkymättömän paholaisen, korona-viruksen, sekoittavan yhdistyksemme toimintaa!

Tämän vuoden 2020 tammikuussa maailma sai kuulla ensi kerran koronaviruksesta ja sen aiheuttamasta Covid19- taudista. Siitäpä kehittyikin pian maailman laajuinen pandemia, kun virus levisi kulovalkean lailla.

Viime keväänä olimme jo valmistelemassa 30 - vuotisen toimintamme juhlimista, kun viruksen leviämisen takia johtokunnan piti päättää siirtää sääntömääräistä sukkokokousta vuodella eteenpäin.

Olemme kulkeneet pian kokonaisen vuoden korona kintereillämme, sitä peläten ja karttaen. On jo havaittavissa ihmisten väsymistä koronauutisiin, vaihtuviin ohjeisiin ja suosituksiin sekä maskeihin. Nähtäväksi jää miten virus muuttaa elämätapaamme.

Tapaamme sukkokokouksessa 2021

Toivomme viruksen talttuvan ja uskomme rokotteen voimaan. Suuntaamme katseemme ensi kesään ja jatkamme sukkokousvalmistelua, siitä mihin viime keväänä jäimme. Olemme varanneet Pielaveden Suojalan tilat lauantaiksi 24.7.2021 sukkutapaamistamme varten. Viettäköämme yhdessä sukuseuran 31-vuotisjuhlia. Kuitenkin jos koronatilanne sallii...

Ehdotuksia, toiveita ja vinkkejä kokousjärjestelyihin ja ohjelmaan ym. otetaan mielellään vastaan. Tehdään yhdessä viihtyisiä ja mukava kohtaaminen!

DNA:ssa on historiamme ja tulevaisuutemme

DNA- avusteinen eli geneettinen tutkimus jatkuu edelleen. Tutkimuksen välitiedote saatiin 28.10.2019 ja on luettavissa kotisivuillamme (jäsenkirje 2019). Tämän hetken tietojen mukaan tutkijan loppuraportti valmistuu kevään 2021 aikana ja tullaan esittelemään sukkokokoukselle.

Asiakirjoihin perustuva tutkimus Pielaveden Saksman-suvusta on jokseenkin kattava **ennen** 1900 syntyneistä. 100 v nuorempia tietoja voidaan kerätä vain asianomaisen ilmoittamina tai hänen luvallaan. Henkilötietolaki ei salli sukuseurojen kerätä tietoja.

Otamme aina ilomielin vastaan uusia sukutietoja ja korjaamme entisiä.

Saksmannien suku elää ja voi hyvin, mutta miten voi sukuseura?

Sukuseura tarvitsee toimiakseen ainakin muutamia aktiivisia ihmisiä yhdistyksen käytännön tehtäviin. Johtokunnan eli ”työrukkasen” valitsee sukukokous.

Koko johtokunta on aina toimikauden (3vuotta) lopussa erovuorossa.

Tämän nykyisen johtokunnan jäsenistä jokainen on toiminut tehtävissä vähintään 10 v ja jotkut sukuseuran perustamisesta lähtien, eli 30 vuotta. Siinä sitä on myös ikä kulunut, joten useammalla meistä häämöttää jo 80. syntymäpäivä.

Nyt on niin, että nykyiset ”työrukkaset” ovat jo parhaat päivänsä nähneitä. Niillä ei enää tartuta nykyajan haasteisiin eikä kehitetä toimintaa. Ajankohtaisen luokittelun mukaan kaikki kuulummekin jo ”riskiryhmään”.

Ensiaskel digiaikaan (verkkoviestintään) otettiin kun kotisivut avattiin. Se oli hyvä alku, mutta nyt pitää ottaa uusia askeleita tavoittaaksemme nuorempia sukulaisia, pitäisi olla SOMESSA!

Sukulaiset ja sukuseuran jäsenet asuvat ympäri maata ja sen ulkopuolellakin. Johtokunnassa tulisi olla ihmisiä maan eri puolilta. Välimatkat eivät ole esteenä, kun yhteydenpito ja kokouksetkin hoituvat verkossa.

Esimerkiksi Facebook ja Instagram antavat mahdollisuuksia tuoreeseen viestintään. Olisipa hienoa vaikkapa lukea blogia tai katsoa kuvia ja videoklippejä myös sukuseuran sivuilta.

Eiväthän nämä ”vanhat rukkaset” taivu näille näppäimille!!

Hei somettaja, ota koppi!

Jos olet yhtään kiinnostunut historiasta tai sukusi menneisyydestä, silloin sukututkimus ja sukuseuratoiminta on hyvä harrastus. On uskomatonta miten paljon sukututkijan on mahdollista nykyisin löytää erilaista tietoa netistä.

Etsiessään saa kokea löytämisen iloa ja onnistumisia. Voi tutustua uusiin mukaviin ihmisiin tai löytää ihka uusia sukulaisia. Sukuseuran toimintaa voi kehittää monella tavalla, siitä voisi parhaimmillaan tulla sosiaalinen verkosto tai sukuyhteisö.

Seuraavaan sukukokoukseen on reilu puoli vuotta aikaa. On aikaa kysellä ja houkutella sukuseuratoiminnasta kiinnostuneita ihmisiä touhuun mukaan.

Nyt täysillä se some-mylly jauhamaan – siellähän ovat kaikki!

Jäsenmaksu 15 € / henkilö kerätään kalenterivuositain. Ainaisjäseneksi voi liittyä 200 euron kertamaksulla.

Maksut tilille Nilakan seudun OP **FI69 5342 260120 0068**

Jos jäsenmaksu on sattunut unohtumaan, voit maksaa sen samalla kertaa.

Merkitse tiedonantokohtaan vuosi/ vuodet jota maksu koskee.

Myös rahalahjoitukset ovat tervetulleita.

Jäsenmaksuvaroilla katetaan koko yhdistyksen toiminta: maksetaan mm. sukututkimuskulut, painatukset ja postitukset jne. Toimihenkilöille ei makseta palkkioita eikä korvata esim. matkakuluja, vaan kaikki tehdään talkootyönä.

Maksettuasi jäsenmaksun olet täysivaltainen yhdistyksen jäsen ja sinulla on oikeus tehdä aloitteita ja vaikuttaa sukuseuran toimintaan. Kerran vuodessa saat jäsenkirjeen ja nettisivut ovat aina käytettävissäsi.

Tuotetarjous

Tue sukuseuran toimintaa ostamalla **sukukirja**, 40 € ja puuvillainen **olkassi** 15 € yhteishintaan 55 €, ilman postikuluja

Tilaukset sihteeriltä

Yhteystiedot toimikausi 2017–2021

www.saksmansukuseura.fi

Seuran esimies Liisa Särkkä p. 050-3848 786 tai liisairene@hotmail.com

varapj. Seppo Saksman p.044 384 4181 irma.saksman@gmail.com

talous Heikki Partanen p.0400-378 829 heikkipartanen43@gmail.com

sihteerit Meeri Rönkä p. 0400 573349 meerironka@gmail.com

jäsen Kari Kärkkäinen p. 0400 378 412 karkkainen.kari.mp@gmail.com

jäsen Helena Rönkkö p. 044-5873 534 helena.ronkko50@gmail.com

jäsen Marjatta Väänänen p.0400 -192 117

mariatta.vaananen@hotmail.com

Vyöliina, kerstuukki, essu, rupuessu, koko- tai puoliessu, kietaisu- tai pukuessu - rakkaalla lapsella on monta nimeä. Suomalainen nainen on suojannut sillä itsensä yli tuhat vuotta. Naiselle kyseinen vaatekappale on monimerkityksinen.

Entisaikoina säädyllisen naisen ei sopinut näyttäytyä ilman esiliinaa. Sen uskottiin siveyden ohella suojaavan kantajaansa myös pahalta silmältä.

Kautta aikain esiliina on liittynyt myös moniin ammatteihin. Se on ollut joissakin naisten ammateissa hyvin näkyvä, jopa ammattiylpeyttä nostattava vaate, kuten sairaanhoitajilla kätilöillä, pitoemännillä ja tarjoilijoilla. Ja miten ihmeessä lotat sota-aikana hoitivat essunsa ja päähineensä moitteettoman valkoisiksi niissä olosuhteissa?

Esiliinat suojasivat ennen kaikkea muita vaatteita. Mutta ne voivat suojata myös kehoa, niin kuin kerstuukki lasinpuhaltajaa kuumuudelta. Miesten ammateissa

nahkaessuja käyttivät ainakin sepät, suutarit, muurarit, kengittäjät ja teurastajat.

Vauraan talon emännällä saattoi olla montakin essua päällekkäin. Vieraiden yllättäessä hän sipaisi rupuessun pois ja kas vain, esiin tuli juhlavampi ja siisti versio. Paikatun esiliinan käyttäjä sai varoituksen miehen menettämisestä toiselle naiselle.

Emännät ja mummot ovat aina olleet varmoja esiliinojen käyttäjiä. Monen muistoissa ovatkin äitien ja mummojen ainoat oikeat puna- tai siniruudulliset essut. Jossain vaiheessa niihin ilmaantui koristeeksi ketjuvirkkauskoukeroita. Moneen kansallispukuun kuuluu juhlava esiliina. Ne ovat usein hyvin taidokkaasti kirjailtuja ja näin ollen vaativat tekijöiltään osaamista. Martta-pukuun kuuluu sininen esiliina ja sotilaskotisarten työpukuun vihreä essu.

Entäs ne taskut, mitä kaikkea ne sisälsivätkään? Äidilläni oli ainakin tulitikut ja hakaneula varmasti mukana. Mummoni essutaskut olivat paljon jännittävimpiä, siellä saattoi olla namujakin ja pitsivirkattu ”nestuukki” joka tuoksui puuterille.

Muistan myös sen epäonnisen essuni, jonka helmaan tuli paha repeämä ollessani poikien mukana harakanpesiä etsimässä. Hyppäsin alimmilta oksilta alas ja essun helma tarttui oksaan ja repesi oikein kunnolla. Siitä tuli sanomista, ”että tytöt tuolla tavalla keikkuu”. Minkäs teit, kun oli kaksi veljeä ja pari suunnilleen saman ikäistä serkkupoikaa, joiden kanssa yhdessä kyörättiin kaikenlaista kesät talvet, niin jotain aina tapahtui!

Musta satiiniessu sen piti olla! Ehkä se oli 1950- lukua, kun tuli muotiin ommella näyttäviä pyhä- tai kirkkoesiliinoja.

Rintalappuun, taskuihin ja / tai helmaan kirjottiin ristipistoilla kukkia tai muita kuvioita. Talvi-iltoina pidettiin oikein ompelu-illoja. Röyhelöhelmaiset ja rimsukoristellut pitkät emännänessut olivat 1980- luvulla kovasti

muodissa. Miten pikkutyöt olivatkin niin söpölinejä rimpsu- tai brodyriessuissaan.

Essumuistoja löytyy meiltä suurilta ikäluokilta jo lapsuuden ajoilta, jolloin lähes kaikki tytöt käyttivät essuja myös koulussa. Itselläni oli sellainen essu, josta kesäajaksi tehtiin hellemekko. Takaa ommeltiin helma kiinni ja simsalabim, essu toimi kesän mekkona ja talvella esiliinana.

Vyötäröesiliina ommeltiin kolmannella luokalla ja kokonaan käsin. Helmaan ja

taskunsuuhun ristipistorivi ja koko luokka kulki seuraavana talvena samanlaiset essut edessään. Yläluokalla sitten tehtiin se taloussesu, jota tarvittiin kansalaiskoulun kotitaloustunnilla, siihen kuului myös kolmikulmainen huivi, josta taiteltiin hieno päähine. Mukava muisto ponnahti vielä

pintaan kun yläasteikäinen poika pyysi äitiä ompelemaan kouluun ruskean esiliinan. Oli nääs oma-aloitteisesti ottanut valinnaisaineeksi kotitalouden.

Essun helmat olivat myös hyvin käteviä eri toiminnoissa. Kulmista otettiin kiinni ja niin oli siihen pussukkaan hyvä kerätä sieniä, marjoja, syttypuita tai tuohia metsässä kävellessä. Kanojen piilopesät olivat usein hyviä apajia ja kas, essusta sai hyvän kantokorin samalla periaatteella. Yleensä mitä vain tarvittiin kuljettaa pikaisesti niin tämä "laukku" oli aina mukana. Miten kätevää! Essun helmaan oli nopea kuivata kädet kiiretilanteessa, siihen voi myös pyyhkäistä salakyyneleet, jos tuli tiukka paikka tai niistä nenät itseltä ja pikkuisilta.

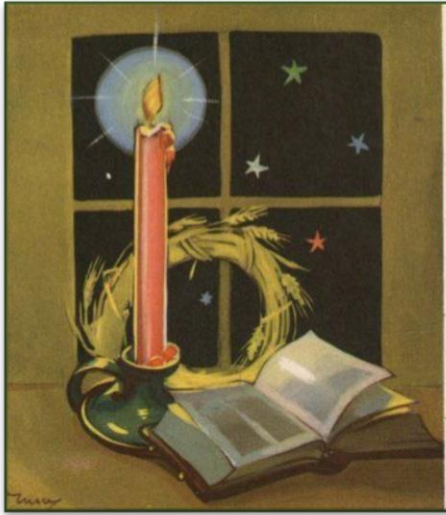
Nykyään huomaa essuja vain huoltamoiden ja ABC- asemien ravintoloissa. Siellä henkilökunta, kokit varsinkin ovat pukeutuneet pitkiin ja mustiin kokinessuihin, joissa eivät tahrat näy, eikä niitä tarvitse vaihtaa niin usein.

TULKAA ESSUT TAKAISIN!

Aionpa itse käyttää enemmän ekologisia essuja kotitöissäni ja kenties ommella oikein sieviä ja erilaisia sellaisia. Joulun leipomiset saattavat muuttua tunnelmaltaan paremmiksi, kun mukaan tulee muistoja essuajoista. Aletaanpa etsiä essut kaapin kätköistä jokapäiväiseen käyttöön, vähentämään pyykkiä. Ekologinen teko!

Siistiä ja turvallista essuaikaa itse kullekin ja kohti joulua mennään!

Liisa Särkkä

Hiljaisista hiljaisin Juhlayö

"Ruokia ei korjattu pöydältä pois eikä lamppua sammutettu, pienessä pirtissä vartioi tuli joulun tunnelmaa koko juhlayön. Pienen pirtin asukkaat eivät jouluyönään muistele Vapahtajan syntymää ja jos evankeliumia luetaan ääneen, niin on se kuin hiljaista musiikkia, jonka kauneutta ei määrää sanojen sisältö, vaan lukemisen sanomaton hartaus, johon kuulijat yhdessä ympäristönsä kanssa hiljalleen vaipuvat.

Jouluyö on hiljaisista hiljaisin Juhlayö. Nukkujat kuulevat unensa keskelle isän veisuun, niin kuin Jumalan hillityn puhuttelun. Sitten veisuukin vaikenee ja vain Jumalan puhe kuuluu. Ympäröivät metsät ja kinokset ovat pirtin asukkailta sillä hetkellä unohtuneet, on vain seinien rajoittama lampun valaisema lämmin ala, joka ikään kuin liikkuu, verkalleen jouluaamua kohden."

(Frans Emil Sillanpää: Töllinmäen joulutunnelma - Juhlien vaiheissa, Kulkuset 1917)

Hyvää ja turvallista Uutta Vuotta !